

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 24.05.1974, sp. zn. Czf 1/74, ECLI:CZ:NS:1974:CZF.1.1974.1

Číslo: 54/1974

Právní věta: Při počítání doby zaměstnání po vzniku nároku na plný starobní důchod (§ 16 odst. 1 zákona č. 101/1964 Sb.) je třeba postupovat obdobně podle úpravy zákoníku práce /1/ o počítání času (§ 266 odst. 2 zák. práce).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 24.05.1974

Spisová značka: Czf 1/74

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Důchod, Lhůty, Sociální zabezpečení

Předpisy: 101/1964 Sb. § 16 ods. 1 65/1965 Sb. § 266 ods. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 54/1974 sb. rozh.

Při počítání doby zaměstnání po vzniku nároku na plný starobní důchod (§ 16 odst. 1 zákona č. 101/1964 Sb.) je třeba postupovat obdobně podle úpravy zákoníku práce 1) o počítání času (§ 266 odst. 2 zák. práce).

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR z 24. 5. 1974, [Czf 1/74](#))

Úřad důchodového zabezpečení v Praze přiznal navrhovatelce od 30. 1. 1970 starobní důchod zvýšený o 2 % průměrného měsíčního výdělku za šest měsíců zaměstnání po vzniku nároku na plný starobní důchod.

Městský soud v Praze uvedené rozhodnutí potvrdil ohledně stanovení dne vzniku nároku navrhovatelky na starobní důchod, avšak zrušil je ohledně zvýšení důchodu za dobu zaměstnání po vzniku nároku na starobní důchod, a to s odůvodněním, že starobní důchod navrhovatelky má být zvýšen o 3 % průměrného měsíčního výdělku.

K odvolání odpůrce Nejvyšší soud ČSR změnil toto rozhodnutí Městského soudu v Praze tak, že potvrdil uvedené rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení v celém rozsahu. Dospěl totiž k závěru, že navrhovatelka nebyla po vzniku nároku na plný starobní důchod zaměstnána nejméně 273

dny, takže jí nemohl být starobní důchod zvýšen o 3 % průměrného měsíčního výdělku.

Nejvyšší soud ČSSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSSR, tak, že tímto usnesením odvolacího soudu byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Pracovníku, který je zaměstnán po vzniku nároku na plný starobní důchod a nepobírá invalidní důchod, zvyšuje se podle ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 101/1964 Sb. o sociálním zabezpečení (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 5/1972 Sb.) nárok na plný starobní důchod za každý rok zaměstnání o 4 % průměrného měsíčního výdělku a při neukončeném roku zaměstnání o 1 % průměrného měsíčního výdělku za každé tři měsíce zaměstnání. Do doby dalšího zaměstnání se nezapočítávají náhradní doby (§ 16 odst. 3 zákona č. 101/1964 Sb.).

Je tedy pro toto zvýšení nároku na plný starobní důchod předpokladem další zaměstnání pracovníka po vzniku nároku na tento důchod.

Zákon č. 101/1964 Sb. neobsahuje právní úpravu toho, jak má být počítána ustanovením § 16 odst. 1 tohoto zákona stanovená doba jednoho roku (popřípadě tři měsíců) dalšího zaměstnání, jíž je zapotřebí ke zvýšení nároku na plný starobní důchod. Zákon č. 101/1964 Sb. neobsahuje však ani obecnou právní úpravu počítání času.

Je proto nutno dovodit potřebné závěry o počítání času jen výkladem uváděného ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 101/1964 Sb.

V oblasti pracovně právních vztahů, jejichž právní úprava je úpravě sociálního zabezpečení nejbližší, je počítání času upraveno zákoníkem práce tak, že poslední den času určeného podle měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná (§ 266 odst. 2, věta první, zák. práce).

Podobnou úpravu obsahuje občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb.) v ustanovení § 122 odst. 2 o. z. i hospodářský zákoník (jeho úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 37/1971 Sb.) v ustanovení § 538 odst. 2 hosp. zák.

Není proto žádného důvodu, jenž by bránil tomu, aby se při počítání doby dalšího roku (popřípadě tři měsíců) zaměstnání pro účely zvýšení nároku na plný starobní důchod postupovalo v sociálním zabezpečení při nedostatku výslovné právní úpravy obdobně, jako se postupuje v oblasti pracovně právních vztahů podle právní úpravy zákoníku práce.

Také v sociálním zabezpečení jde totiž o to, aby čas byl počítán co nejpřesnějším i nejjednodušším způsobem tak, aby účel sledovaný právní úpravou byl náležitě splněn v těch případech, v nichž na způsobu počítání času závisí závěr o splnění podmínek nároku.

Proto také účelu sledovanému ustanovením § 16 odst. 1 zákona č. 101/1964 Sb. odpovídá, aby poslední den dalšího roku zaměstnání pracovníka (a při neukončeném roku zaměstnání poslední den dalších tří měsíců zaměstnání pracovníka) byl počítán tak, že jím je poslední den této doby, který se shoduje pojmenováním nebo číslem se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná.

Dobu zaměstnání tu nelze počítat tak, aby se za dobu jednoho měsíce dalšího zaměstnání považovala doba 31 nebo 30 dnů, popřípadě průměrná doba dní připadající na období jednoho roku. Tomuto postupu brání ostatně již to, že zákon o sociálním zabezpečení žádnou takovou úpravu neobsahuje.

Není také na místě dovozovat dobu jednoho měsíce počtem třiceti dnů poukazem na obdobu úpravy

zákoníku práce, která stanoví, že polovinou měsíce se rozumí doba patnácti dnů (§ 226 odst. 2, věta třetí, zák. práce), a tedy poukazem na to, že z toho vyplývá počítání doby jednoho měsíce dobou dvojnásobnou, tj. třiceti dny. I podle právní úpravy zákoníku práce se za dané úpravy obecného počítání času obsažené v § 226 odst. 2, věta první, zák. práce, vztahuje úprava obsažená v § 226 odst. 2, věta třetí, zák. práce jen na počítání doby poloviny měsíce. Nelze tu tedy ani v oblasti úpravy pracovně právních vztahů dovozovat, že by se dobou jednoho měsíce měla vždy rozumět doba 30 dnů. A není-li tomu tak ani v právní úpravě pracovně právních vztahů, nelze tento závěr o počítání času uplatňovat ani v sociálním zabezpečení.

Jestliže tedy v projednávané věci by navrhovatelka získala zvýšení nároku na plný starobní důchod o 3 % průměrného měsíčního výdělku za předpokladu devíti měsíců jejího dalšího zaměstnání, pak s přihlédnutím k tomu, že navrhovatelce vznikl nárok na plný starobní důchod 2. 4. 1969, uplynula podle shora dovozených zásad počítání času doba těchto devíti měsíců 2. 1. 1970.

Z evidenčních listů o době zaměstnání a výdělku navrhovatelky, jakož i ze dvou potvrzení jejího zaměstnavatele o dalším výdělku navrhovatelky v r. 1970, jak jsou tyto listinné doklady založeny v dávkovém spisu Úřadu důchodového zabezpečení, vyplývá, že navrhovatelka odpracovala po vzniku nároku na plný starobní důchod v pracovním poměru od 2. 4. 1969 do 2. 1. 1970 všechny dny stanovené pracovní doby, dále že od 3. 1. 1970 do 28. 1. 1970 jde u navrhovatelky o náhradní dobu, jakož i to, že do skončení pracovního poměru k 30. 1. 1970 odpracovala navrhovatelka v lednu 1970 další dva pracovní dny, takže jde o dobu delší čtyř měsíců. Jiná zjištění neodpovídají obsahu dávkového spisu Úřadu důchodového zabezpečení ani ostatním výsledkům v této věci zatím provedeného dokazování.

Za tohoto stavu by tedy navrhovatelka vykazovala pro účely zvýšení nároku na plný starobní důchod dobu devíti měsíců dalšího zaměstnání po vzniku nároku na plný starobní důchod. Měl by tedy její plný starobní důchod být zvýšen nikoli jen o 2 %, ale o 3 % průměrného měsíčního výdělku.

Jestliže za dosud zjištěného stavu věci dospěl soud druhého stupně v důsledku odlišného právního názoru o počítání času k jinému závěru, porušil svým usnesením zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1 a § 132 o. s. ř. v souvislosti s ustanovením § 16 odst. 1 zákona č. 101/1964 Sb.

1) zákona č. 65/1965 Sb. ve znění zákonů č. 88/1968 Sb., č. 153/1969 Sb. a č. 20/1975 Sb.